

פרוטוקול מס' 20 / ד'
מישיבת ועדת העבודה
סיום ד' י"ז שבט תש"ו - 9.2.55
בשעה 09.15

חברי הועדה:

יועצת:

- ר. שרי - היו"ד
- ה. ברגר
- ב.צ. הרמל
- ג. טברסקי
- י. ריפתין
- א. חבורי

פרזנטים:

מר טנה - מנהל מגף השיכון, במשרד העבודה

מצג השיכון במעברות.

סדר-היום:

היו"ר ר. שרי: אני פותח את הישיבה, באקט את מר טנה לספור לנו סקירה על בעיות השיכון במעברות.

היו"ר ר. שרי:

מטרה:

בדברי ההסבר לתקציב השיתוח (עמ' 420) פרסמנו בפעם הראשונה את מאזן המצב במעברות, כדי להסביר זאת אני צו"ך לחזור על דבריה שנאמרו על ידי שרת העבודה וגם על ידי בהודסנויות אחרות, זקודם כל ברצוני להסביר את המושג "מעברה". מעברה מנו קוראים סחנה של בדונים או פחונים ובמידה שיש מרהלים, אבל מספרם של אלה קטן ביותר ועל כן אינם קובעים, איננו קוראים מעברה את שכונות הצריפונים. מעברה מנו קוראים שיכון הרעי העומד להתחיל, ומילו שכונות הצריפונים מנו קוראים - שיכון קבע לחמה, וכמשר מנו מדברים על היסול המעברות מנו מתכוונים לסוג הראשון ולא לסוג השני.

נוסף לשוב זה, של מעברה ילנו סוג נוסף שנקרא "סחנות צבאיים" אלה הם שיכונים במחנות צבאיים שפעמנו אותם במרץ סיטי הצבא הבריטי והפכנו אותם לשיכונים קבע לחמה. במקומות אלה אין כמעט בדונים, ובמידה שיש הם בכלים במספרי המעברות, לדוגמה - במר יעקב, במידה יש סח בדונים הרי הם באמצעים למעברה; ובמידה שיש בנייני מנו הם באמצעים לשיכון קבע לחמה, למעשה ישנם 3-4 סחנות צבאיים כאלה אבל גם מתוך סחנות אלה מנו מכירים בזכותם של סוג אחד לשיכון, ואלה הם תושבי מעברה פרדס חנה, 1200 משפחות של סחנות צבאיים.

המדיניות של משרד העבודה וחלוקת הקליטה - ומדיניות זו זהה - היא: מתן זכות עדיפות לשיכון לתושבי המעברות ותושבי העברת ברדס חנה. יחד עם זאת יש זכות לשיכון לעולה חדש שבט איוו או יבוא מחוץ ישראל מהאזניה. בנוסף לזה ישנו שני סוגים שמיבנו שוליים את זכותם הלא מוסרי שתורם יגיע מחרי תורה של שני הסוגים הראשונים - הלא הם תושבי הצריפונים והמחנות. ומתם יהודים איש בידיהם ועודה עולה והם במצבים מחוץ למעברה הצל קרוביהם.

בתוך המעברות יש כיום 85% עדות המורה. מיבנו מפרטם מספר זה כי מיבנו רוצים מפרטו שיהיו מועלת. במעברות במחנות כיום 15 אלף משפחות מתן 70 אלף נפש, והם נמצאו במעברה כי מיבנו רוצים לקבל שיכון. ומלה הם על פני רוב יהודים שבדרך מוצאם לאחיו. להם תנאי דיור כאלה שהם רוצים בתנאי הדיור במעברה ירידה כל כך המורה, ומיבנו לוחצים כמו אותם יהודים שבנו מדרך שבה היו להם תנאי דיור יותר טובים.

אני חושב שמצוי השיכון הם תנאי מוקדם על מנת לחנך את העולה לאזרחות. ואילו ריכוז התנאים במעברה הם כאלה, שבעל המספחה יושב בבית הקפה והילדים יושבים בבית ו סובלים מתנאי הדיור הקשים. לכן הבעיה העומדת בפנינו הוא - במיזה קצב יחוסלו המעברות. מולת כאן אנו מתקלים במלחמת עצבים, רי, למשל, אנו בנינו שיכונים לתושבי מעברת בנימינה והבתים עומדים ריקים, אף על פי שהבתים במסריה לעולים בסכירות ואין געיה על הפקדת כסף. שיכון זה במצב על יד הכביש הרחבי והוא יותר קרוב למוטבה ממשרד המחנה. אבל להכנס לשיכון פירוש הדבר להחפך לאזרח הדרך, לשלם שכר דירה, מסים, חשמל, מים וגם שכר לימוד. והם הסוכנות מוסרת שהיא עו זבת את המחנה, הר עורכים הפגנה כמשרד המסידים את זרם החשמל שמתן חינם. מחנה זו מורכב רובו מעולי רוסניה. מיבנו מוסר שאין כאלה המסידים אותם. אבל אנו מפרנו כי לא מתן להם שיכון ובכנס לבתים הלא עולי צפון אפריקה, כי גם למלחמת עצבים צריך להיות גבול.

בדברי המספר לתקציב במשרד שבסוג מעברות זה היו 19.320 משפחות. במשך השנה נוספו למעברות אלו 700 משפחות, ולזה ישנו כסה סיבות: א. בכל מחנה יש קרוב ל-150 חתונות בחודש. ב. נוספו עולים חדשים במספר קטן, שלא אנו שלחנו אותם למעברות. ג. נוספו משפחות שעזבו את המחנות ולא חזרו לרמת גן, למשל, הלא למעברה. במשך חצי שנה העברנו 60 מחוזי העליה החדשה כ-1759 משפחות לבתים ריקים בתושבי עוליה.

בשנה זו עמדו לרשותנו/5300 הלא 6800 בתים. ובכן, מה קרה אם יתר הבתים, לאחר ש-5338 מסרנו לתושבי המעברות? 600 בתים קבלו עולי צפון אפריקה, 500 בתים תושבי ברדס חנה, ובנוסף לזה בתנו 525 בתים מסרנו לעולים הנמצאים הצל קרוביהם וסירותיהם.

מה הן תכניותינו לעתיד? לפני העמיד עומדות בפנינו שתי בעיות: בעיית היסול המעברות ובעיית הקליטה החדשה. לפי תכניות הכניה הריטליות אני חושב שבשנת 1955 תשתכנה לט יותר מ-5000 משפחות. אם תהיה עליה גדולה יותר, החלק היחיד בישוב שיצטרך ללכת על בגו עליה זו יהיו תושבי המעברות. לפני שנו לקחנו חלק משיכון הקבע לעולים ומסרנו לרשות עולי צפון אפריקה. ואני חייב לציין לשבח את מנגנון הקליטה בפעולתו להעברת העולים מהאזניה לכפר. אני מודין אותם לבקר פעם בחיפה ולראות כיצד נעשה הדבר. מתוך 15 אלף נפש 65 מחוזי מועברו למוטבה וקרובים ומלה הם בערך 58 מחוזי של המשפחות. 60,7 מהעליה החדשה של מחצית השנה האחרונה נקלטו במוטבה, 5% בקרובים.

ב. מבטקטי: מה יהיה הכנה כוח הקליטה של השיכון?

מ. טובה: 6000 משפחות. אבל מתוך 6000 יהיו 5000 משפחות דגתחילת 1956. נוסף עוד אלף יחידות. במקרה שהעליה תהיה גדולה יותר מ-5000 משפחות ואין איש הרוצה להגיד שהעליה לא תהיה יותר גדולה - ברור שהמעברה תוגדל. כל מספר של עולים שיעלה על 5000 לשנה, יגדיל את מספר תושבי המעברות. מתוך 6000 משפחות אלו, לדגנובי הגדול ילכו רק 1600-1800

להתייבשות, וכל היתר ליסודי פיתוח של התרץ. הזמנו את התנועה הקבוצית לקלוט חלק מעוללי החדישים, והסדרנו הקליטה תיעשה לפי סמכותה ולפי חשבונית של זרמים, וזה מתוך לתנועה העיר לכפר והעליות החדשות. הנענו לסכום עם הסכום הקלאסי, ואנו רוצים בצורה כזאת לצבור לרובו העלוי עוללי צפון מטריקה לקבוצים.

ועכשו מחזור למעייית התקציב. יש לנו שתי חכניות תלת-שבתיות - אחת בדגדג היסודל המבדור, הכוללת 11 אלף יחידות דיור. והחכנית הישנה - 4500 יחידות בשיח פיתוח לעוללי צפון מטריקה. כל הבניה מסתכמת ב- 15,500 יחידות. מי בגוון תקציב זה תוכננה להסכים בתקציב זה סטיל עול כמד על המוצר, כי אם בנו סדרים על 11 אלף יחידות העולות 31 מליון לירות ועוד 4,500 יחידות העולות 16 מליון לירות, זאת תוספת שכל הדירות צריכות לעלות 47 מליון לירות, בעוד בתקציב של מסתקר היו רק 12 מליון לירות ובתקציב זה - 11 מליון לירות, יחדיו 23 מליון לירות - טחצית הסכום יאבדו מריכיה להקציע בדירות הלו עד 1956. והכנסת על ידי מסור תכנית זאת, אשר לפעם התחייבות לעתיד בערך ב- 24 מליון לירות מבלי לגבות בית אחד בנסף.

תקציב זה בנותן עוד זבני דבריה גדוליה: לא רק מבית היכוניה, אלא בגיית פוסדות צבור ובנית גיל"ס בשיח פיתוח, ובנותן גם מליון רבע לירות עבור פירותיה גמותה יכוניה המבניה המוקדו בשנים 1950/51.

בא מתכלו בדגדג המסור לתקציב לגבי העתיד מסגור עם, נוסף ל- 15,500 יחידות; עוד זבני המבניה: (א) דירות גפורות המתקציבית הקודמים; (ב) דירות מתפנות. ידוע לכא עולה העונה את התרץ מינו יכול לכוור את הדירה מקבל המבניה, אלא הוא חייב להתזירה לרשות המיתוח. סדור זה נתן לנו לפני כמה 1000 דירות, ולפי הערכה זהירה יתן במנה זו 700 דירות. מתוך כך בנו הדגריה על 17,526 דירות ולא על 15,500 דירות לבנה הבאה. מתוך המספר הזה נתן 12,500 דירות להיסודל המעברה. זאת יכוליה לירר לי כי המסור רק 2000 סמפחות המעברות. אין זה נכון, כי מספר הסמפחות מתזמנה המעברה יהיה 3000, והגורמים לכך הם הרבוי המבעי, עוליה חדשים ויתכן גם מבניה המוזרי המתייבשות.

היסודל המעברות מינו ענין גיורקטי. בכל מקום וקרום ישנן בעיות. יש כיום 43 מעברות. החכנית להיסודל המעברות חלה רק על 30 מעברות; בעיקר בשיח המיתוח. המבדור דוד זה המסול, ובמינוי רוצה לחזור על כך, אלא בקיצור בתרץ. מתוך המעברות העירוניות יש 9 מעברות שבהן יש 1325 סמפחות המיות על עבודה זמנית בלשכה. זהו מספר לסטול: מדוע סמפחה זו צריכה להיאר במעברה? אבל זבני חייב לליון כי מדע העוד במעברה זמנית והוא לפעלה מביל 35 לא בעביר אותו. לעומת זאת מבני עד גיל 35 מינו חייבים לתת לו סיכון ועבודה דחק, אלא בנו המבניה; סיכון ועבודה קבוע בהתייבשות או בשיח פיתוח. ודבר זה יהיה לידי כך שלטחצית המבניה תעלה לא ניתן סיכון קבע. היות ומינבי מספין במעברת מבניה בכוח המסור דמוקרטית, הרי מבניה אלה יאבדו במקומותיהם וזו למחילה יש רק תשובה אחת לגביהם: מינו רוצה לעבוד? אין לנו המתייבשות לתת לך דירה ועבודה על ידך תל-מבניה, אם מינו לפעלה מביל 35. מולם המידה שיש סמפחות צעירות שיש להן עבודות קבועות, אנו סדטים מעקרון זה ומכירים בזכותם לסיכון.

בעיה נוספת היא בעיית תבני השיכון. מתוך 15,500 דירות אנו בותניה 9500 דירות על חשבון תקציב המסילה, כלומר - דירות בשכירות, ורק 6000 דירות אנו בותניה על ידי חברות שיכון ועל ידי סמפחת המסובה שאנו בותניה ומסמכות שניה שניה אל חברות השיכון והעולה המכס את הדירה. זבני חזיה לציון כי ביסודל הדירות המסורות גורם להפסדים, כי מבניה הגריה בדירות שכורות מינו מספיקה בדירות גמותה צורה מספליה המבניה בעלי הדירות, כי רכוש עצמי נמסר יותר, ולכן אנו מולכיה היות בקו של מכירת הדירות למסתכניה, ובדור"ח של עמידר מספר לראות שכבר מכרו אלפי דירות, ויש בהן גם חירבון כספי, כי אנו מקבלים את הכסף הדרוש לגביית דירות חדשות. דירה שכורה במסבדור יותו נסוך עולה לנו היות 3,300 לירות. דירה המעולה רכבט במסבדור יותו גבוה עולה רק 2000 לירות בתקציב. בצורה כזאת המלחמה היינו יחס נוסף על זה יישנו בתקציב המסתכניה, מחברות השיכון וממבניה. התקציב הכולל לגבייה הוא 266 מליון לירות. חלקו של תקציב המדינה התקציב זה הוא 158 מליון לירות. המבניה המספיקה זה היות מינו מספיקה של המספיקה

העוליים החדשים מביעה ל-10 מליון לירות. במחלת השחלה - האח מדינה
זו היה די עטירה אחת יכולה ליותר על 10 מליון לירות ולשלה נותם
מתקציב מסדינה? והמדיניות שלנו נותרת ישי לבנות להספיק ללכת בדרך
זו. אנו נספיק להעביר את העוליים לשיכון סגלי ליותר על השתפכות
הכספית, כלומר - בעמוד המלחמה העצמית. ואיננו רוצים שיהיה מסון הזה,
אם כיום ישנן 600 דירות ריקות בתוך טעגל של 12 אלף דירות מגביות.
איננו מוסר ימנו תמיד צודקים במלחמת העצמית, אבל השחלה היה עד היום
גבול מספר לפחות את מהות הזה, ולכן נראה שיש עוד חלק של עוליים שיכולים
להשתתף בשיכון, והיתר יקבלו את הדירות המגביות הכירות.

מבטל ויכוח בין משרד האוצר ובין משרד העבודה
על שנוי תנאי החלוקה. בעולם כולו החלוקות לשיכון בתנות ל-60-25 שנים.
המדיניות ייתה שיש שכרן צמודי עם ורק למיעוטי יכולה, יש חוק פחות המוסר
כי אם ישיבו מביע להכנסה פעל להכנסה מביעות, עליו לפנות את הדירה.
אנו יכולנו לפתור את כל בעיות השיכון המדינה ביילו יכולנו להגיד, כי
כל מי שמתעורר וגר בשיקולים עוליים קבע, עליו לפנות את דירתו ולהסתדר
בכוחות עצמו. אבל כולנו יודעים שלא בוכל להגיע לכך. ועל כן, על מנת
לעודד את רכישת הדירות, עלינו להגיע לטחן המבנות לזמן יותר מרוב. כבר
היום אנו מביעים להלוואות המבנות לעשרים שנה.

ועכשו ככה הליה על המספרות. ברור כי כל
שיכון חדש ושיכון קבע להחצה עלול להפגע מהמספרות יותר מהשיכון
קבע. ומה קורה שיהיו בשיכונים קבע, מבי רוצה הזה ליקוי רכיבי שארין
לבדוק אותם. ובמקרה של פגיעות בשיכונים קבע מביית ועדות להדיקת הדברים.
מה שנוגע לרטיבות בשיכונים קבע, מבי חייב לומר, כי מבי גר המבנות
שיש זה כל טובי המבנות, שיכון עוליים, שיכון עממי ושיכון של יהודים
פרטיים. המקצועי בהם 30 אלף לירות ביותר. כל המבית של המבנות הפרטיים
היו רטובים. איננו מוסר המבנות העוליים ובמספרן העממי לא היתה רטיבות
כי מבית מלך מוכרחה להיות תופעה של רטיבות. אבל בזמן המאורן, לאחר
הבדיקות המעדינות מבעוד, מהו הרטיבות בשיכונים קבע ירו המידה ניכרת. אנו
גובים עכשו טוב חדשיל במדינה ובמקן בלשית מעדיין ארין למבנות. שזה
יהיה יותר טוב קריין; הזה אין ספק. אבל מה יהיה המצב באורף, עוד
איננו יודעים.

שיכונים קבע להחצה ושיכונים חדשים בניו בלי
אסדרתי הסופיים למביע המבנות. שכונת המדינות על יד פתח-תקוה
המבנה 1500 משפחות מבנות על השטח הישר ביותר במותו קרוב, אבל על
יד היקרה יותר ומדי עולה על גדולתו ולכן יש שם מבנה המבנות של
מספרות. שכונת המדינות המבנות בניחול עמידה, המקצועי הוא המדי
מליון לירות על מנת למנוע מסוכנות, ומבנות לזה קרו שזה מסוכנות. אבל מעברה
העומדת לחיסול, עלינו בה באורף זה ובעשה בה בה באורף המבנות המדינות
בגלל, כי ברור שכל המקצועי ביותר מה מעברה החוסל לאחר אורף אחד גלבד.

ולאסוף, הייתי שמח ביילו הסכמתם לבקר במחנה
המעברות כדי לראות את הדברים במציאות.

רשמית:
מתוך הנהגה שלם בכנס עכשו לבירור, מבי רוצה
למחול מבי מחלות:
א. מתי בחליט על חוסן המיסול בענין חיריה,
דבר שדנו בו מתסול וסדר החלטנו בו?

ב. במעברת חור יהודה מספיקו את המים, ובמסול
במסר לי שאין סוציאליזם גם את המספרה המעברת. הייתי רוצה לדעת מה בעיה
כדי לטבוע דבריה אלה.

ג. מברסבי:
רצוני ל שול מספר מחלות.
א. מהו מספר המעברות על יד העוליים ישנן 1305
משפחות הקצרות ען ליכה העבודה. בכמה מעברות
במבנות משפחות אלו?

כאשר מביא המטה לבדו סדרה אמבטיה מינה יוצאים
לשיכונגיה | יחדיו לי שנתה הבקשות המקדמות הנה העבודה של היכולים בין
מסדריה, מה סדר הסעד מסלל המעברה, מביא המעברה שיוזמרים המסלולים
טובים, וכמה המפזרים יש חומר תיחום בין המועצות המיוזמרים ומסדר
הסעד, והאמבטיה מסדריה שיזמרו ללא דאגה. והדאגה העיקרית מריכה להיות
מוטבית לילדי המעברות. ומילו מסדר הסעד היה מסדר ראוי לשמו, היה רומה
בזה את עיקר המקידו.

סר טבה:

למעברות העירוניות בנצטות 5468 מספחות, אבל
מספר זה צריך להוריד אותן מספחות שכבר
אוגדרו לשיכון, וזה נשארות המעברות העירוניות שמספרן הוא 9, 5000
מספחות הקשורות הלסכה. בוסף לכך 6500 מספחות שיש להן עבודות קבועות,
אחוז המקרים הסוציאליים במעברה מגיע ל-35%, מתוכה 5 אחוז בעלי חנויות
ורוב ילדים, שיתכן שהינתיים כבר התעשרו. 30 אחוז הצטרפים שנה 5000 מספחות
צריכים לקבל דירות גמירות.

הערה אחת לענין העברת חור יחודיה, הטולט על
מעברת חור יחודיה הוא סר ציפמן יו"ר המועצה, תנ"בי מעברה זו הם מזרחיים,
אין הם מופקרים בכלל העדר הסדר בין סדר המבנים והמועצה המקומית בחור יחודיה,
על כן טענתו של סר ריפתין מריכה להיות מוטבית למסדר המבנים ולעדת
המבנים של הכנסת.

היו"ר ר. שרי:

מביא חודה לסר טבה על ההיכלה חרבה שהקנה לנו
בענין חדרון.

ביחס לייצגת חיריה, אחת מהם רומים תועלת בזה
שמבטי חיריה ילבב פניה אל פניה עם נציגי מסדר המעברה בוועדת העבודה?

סר טבה:

מביא מתנגד לכך, אבל הייתי רומה להזמיר
ממבי מעשה כזה, כי הוא יזרור בעקבותיו מעברות
חודרות.

ר. שרי:

מבי מתנגד לכך בזמין בזמיה את מבטי המעברה,
ומבי מציע גם לסר ריפתין ובה לחברה הכנסת טבלסקי
לסקול סהרם את התועלת שבדבר. לעומת זאת מבי בעד עליכת בלורייס-הדרגון
על ידי מסדר המעברה במת המעברות, על סבת לדמות את הדבריה הלכה לפעיה.

ג. טבלסקי:

מבי חושבת שמגיעת מבטי מעברת חיריה על ידי
הועדה ובנוכחות נציגי מסדר המעברה, לא תגרו
בחירה מעברות אחרות. מבי חושבת שיהיה זה טוב למבטי המעברות שישימו
יחד עם מבטי מסדר המעברה וישמרו מפניהם מה הן התכביות. מבי חושבת שיש
גמה תועלת רבה גם למסדר המעברה.

היו"ר ר. שרי:

מבי מעמיד להצעה את ההצעה להזמין מבנית
את מבטי מעברת חיריה.

ה צ א ע ה

הוחלט ילי להזמין מבנית את מבטי מעברת חיריה לועדת המעברה.

היו"ר ר. שרי:

כבר עברה דמייה חתי יחידות: אחת גיוה שלישי,
בשעה 18.30 חדר תוקדס לענין חיריה, והמבניה
גיוה רביעי: בקר, יתוקדס להפוך חויכות על מצב השיכון במעברות.

הישיבה בעולה.

הישיבה בעולה בשעה 11.00